

XIX Opetuksen kehittämisseminaari:

”Kisällien rohkeutta ja mestarien näkemystä” – matka erikoislääkäriksi

Marianne Hemmingin mukaan oppimistapojen erilaisuutta huomioidaan harvoin opetuksessa.

Duodecim **XIX Opetuksen kehittämisseminaari** järjestettiin 22.–23.4.2010 Hanasaarella Espoossa. Seminaarissa pohdittiin oppimisen edellytyksiä ja haasteita erikoislääkäriksi koulutettavan ja kouluttajan näkökulmasta ja esiteltiin uusien opetusmenetelmien mahdollisuuksia. Lisäksi hahmoteltiin erikoislääkärikoulutuksen nykytilaa ja etsittiin ratkaisuja sen ongelmiin. Järjestäjille aiheutti lisääväreitä islantilaisen tulivuoren suitsuttama tuhkapilvi, joka esti eräiden esiintyjien paikalletulon. Suora videoyhteys onneksi välitti esitykset suoraan Tukholmasta ja Lontoosta.

Opiskelijälähtöisyyttä ja uusia menetelmiä opetukseen

Seminaarissa keskusteltiin laajasti oppimisesta ja sen edellytyksistä erikoislääkärikoulutuksessa, myös erikoisaloittain. Kehittämiskohteiksi tunnistettiin ainakin palautejärjestelmän kattavuuden ja opetusmenetelmien opiskelijälähtöisyyden lisääminen. Varsinaisen työnohjauksen lisäksi ammatillisen kehittymisen kannalta tärkeinä pidettiin mm. mentori- ja tuto-

ritapaamisia, jotka mahdollistavat pysähtymisen, oman toiminnan ja kokemusten reflektoinnin vanhemman kollegan kanssa.

Teknillisessä korkeakoulussa kouluttajana ja pedagogisena suunnittelijana työskentelevä Marianne Hemminki kannusti ottamaan oppijoiden erilaisuuden huomioon opetuksessa.

– Erilaiset oppimistavat usein tiedostetaan, mutta niitä sovelletaan harvoin käytännössä oppimisympäristössä, opetusmenetelmien valinnassa ja suoritusavoissa. Koulutusta toteutetaan useimmiten niin kuin ”aina ennenkin on tehty” tai tavalla, joka on ollut itselle ominaisin tapa oppia. Parhaimmillaan osallistujien erilaisuuden huomioiminen lisää kuitenkin näkökulmien määrää ja haastaa niin kouluttajan kuin osallistujat ajattelemaan asioita uudella tavalla, Hemminki totesi.

Seminaarin työpajoissa pohdittiin uusien opetusmenetelmien mahdollisuuksia oppimisen tehostamisessa. Olli Väisänen Arcadan potilasturvallisuus- ja oppimiskeskuksesta kertoi työpajassaan käden taitojen opettamisesta simulaation avulla. Pajassa perehdyttiin erityisesti langattoman ”full scale”

-simulaation eri työvaiheisiin. Kale Romanovin ohjaamassa työpajassa osallistujat tutustuivat itse kokeilemalla verkossa toimivaan Moodle-oppimisympäristöön.

– Moodle on yksi laajimmin käytössä olevista oppimisympäristösovelluksista. Se antaa monipuoliset mahdollisuudet mm. vuorovaikutteisuuteen, yhteisölliseen tiedon rakenteluun ja tentti-toimintoihin, Romanov kertoi.

Välineitä muutoksen johtamiseen

Myös koulutuksen järjestäjän ja johtamisen näkökulmat olivat seminaarissa esillä. Karolinska Institutetin apulaisprofessori Klara Bolander Laksovin mukaan toimintatapojen muuttaminen edellyttää poliittisia pelitaitoja ja työympäristön valtasuhteiden tietoista hyödyntämistä. Helsingin yliopiston dosentti Risto Lapaton vetämässä pajassa etsittiin ratkaisuja koulutustilaisuuksien suunnittelun ja toteutuksen käytännön ongelmiin työpaikalla. Lapaton mukaan suunnittelu edellyttää riittävää kokemusta työpaikasta, alasta ja opettamisesta.

– Yleensä suunnittelu tehtäviin vain joudutaan, monesti oman toimien ohella, ja oppi tulee pääosin kantapään kautta. Suunnitteluvaiheessa työpaikalla laaditut selkeät pelisäännöt helpottavat tilannetta ja tarjoavat mahdollisuuden ongelmien nopeaan ja helppoon ratkaisuun.

Haasteina koulutustarpeiden arviointi ja resurssien niukkuus

Keskusteluissa tuli esiin erikoislääkärinkoulutuksen valtakunnalliseen järjestämiseen liittyviä haasteita. Suuri huolenaihe on lääketieteen opettajien reipas kato, erityisesti

Risto Lapaton työpajassa käsiteltiin koulutustilaisuuksien suunnittelun ja toteutuksen käytännön ongelmia työpaikalla.

Osa luennoista kuultiin seminaarissa videoyhteyden välityksellä.

suhteessa erikoislääkäriksi koulutettavien lisääntyvään määrään. Toivottiin, että tulevaisuudessa pystyttäisiin nykyistä paremmin kartoittamaan, minkä alan erikoislääkäreitä koulutetaan suhteessa valtakunnallisiin ja alueellisiin tarpeisiin.

Lääkäri 2008 -kyselytutkimuksen tuloksia esitelleen LL Teppo Heikkilän mukaan erikoisan valinnassa myönteisillä työkokemuksilla ja kollegoiden antamalla esimerkillä on erityisesti nuorten lääkäreiden keskuudessa huomattavan suuri merkitys.

– Professoreilla, kliinisillä opettajilla ja ensimmäisillä senioreilla on suuri vastuu siitä, millainen kuva erikoisalasta jää opiskelijalle. Tämä kannattaisi muistaa erityisesti aloilla, joilla on pulaa erikoistuvista lääkäreistä, Heikkilä korosti. ■

ANNI SYRJÄLÄINEN
viestinnän assistentti
Suomalainen Lääkäri-seura
Duodecim

Valokuvat:
MARKKU OJALA
Compic Oy